

Міністерство освіти і науки
Національний університет «Острозька академія»
Науково-дослідний центр «Екології людини та охорони громадського здоров'я»
ДУ «Інститут громадського здоров'я імені О. М. Марзєєва НАМН України»
Українська Асоціація Громадського Здоров'я
Світова Федерація Українських Лікарських Товариств
Всеукраїнське Лікарське Товариство
Українська Асоціація Превентивної та Антиейджинг Медицини
Всеукраїнська Екологічна Ліга
Рівненська обласна державна адміністрація
ДУ «Рівненський обласний лабораторний центр МОЗ України»
Рівненський центр розвитку місцевого самоврядування
Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim
Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu
Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина
Гомельский государственный университет имени Франциска Скорины

DOI 10.25264/ 978-617-7328-67-3/29.11.2018

ISBN 978-617-7328-67-3

**Збірник матеріалів тез
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(з міжнародною участю)**

**«ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

29 листопада 2018 р.

**Collection of abstracts
OF SCIENTIFIC CONFERENCE
(with international participation)**

**«PUBLIC HEALTH:
PROBLEMS AND DEVELOPMENT PRIORITIES»**

November 29, 2018.

Острог, 2018 / Ostroh, 2018

*Друкується за ухвалою ради факультету політико-інформаційного менеджменту
Національного університету «Острозька академія»
Протокол № 4 від 27 листопада 2018 року.*

Члени редколегії:

Гушук І. В., кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри громадського здоров'я Національного університету «Острозька академія»;

Гільман А. Ю., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри громадського здоров'я Національного університету «Острозька академія»;

Крайчинська Г. В., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародної мовної комунікації Національного університету «Острозька академія»;

Максимчук В. В., кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови і літератури Національного університету «Острозька академія»;

Романов М. С., доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри політології та національної безпеки Національного університету «Острозька академія»;

Beizerov V., Franskisk Skorina Gomel State University, Faculty of Psychology and Pedagogy, Dean (Gomel, Belarus);

Delong M., dr hab. prof. PWSW Marek Delong PWSW w Przemyślu- Instytut Stosunki Międzynarodowe (Przemyśl, Poland);

Dvorak V., Franskisk Skorina Gomel State University, Faculty of Psychology and Pedagogy (Gomel, Belarus);

Leonyuk N., PhD of Sciences (Pedagogy), Associate Professor Philosophy Doctor (PhD) in Pedagogy, Dean (Brest, Belarus);

Michno J., dr, Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu (Przemyśl, Poland);

Olak A., dr. h.c. prof. nadzw. dr hab. Antoni OLAK PWSW w Przemyślu – Kierownik Zakładu Socjologii Zarządzania Kryzysowego (Przemyśl, Poland);

Uchto H., dr, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim (Gorzów Wielkopolski, Poland);

Uchto-Żywica B., dr, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim (Gorzów Wielkopolski, Poland).

Г 87

Громадське здоров'я: проблеми та перспективи розвитку : збірник матеріалів тез науково-практичної конференції (з міжнародною участю) / за ред. І. В. Гушука, А. Ю. Гільман, Г. В. Крайчинської, В. В. Максимчука, М. С. Романова та ін. Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2018. 226 с.

DOI 10.25264/ 978-617-7328-67-3/29.11.2018

ISBN 978-617-7328-67-3

У збірнику висвітлені актуальні проблеми, пошуки і знахідки в різних сферах теорії і практики громадського здоров'я. Зміст збірника торкається багатьох питань загального та спеціального характеру, промоції здоров'я, гігієна довкілля, медична екологія, епідеміології та біостатистики, менеджменту в охороні здоров'я, окремих аспектів психічного здоров'я, економіки охорон здоров'я, медичного права та біоетики та ін.

Рекомендовано науковцям, лікарям, психологам, викладачам, аспірантам, лаборантам, студентам та всім, хто зацікавлений у галузі громадського здоров'я.

УДК 613 / 614 (082)

ББК 51

Редакція може не поділяти думку авторів і не несе відповідальність за достовірність інформації.

Відповідальність за фактичні помилки, достовірність інформації та точність викладених фактів несуть автори.

Адреса редакції: Національний університет «Острозька академія»,

Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.

Тел. (+38067) 771 28 70, e-mail: 35800@ukr.net.

Сухорукова Г. Б., Махота Л. С., Чумаченко Т. О.

ОЦІНКА РИЗИКУ ВИНИКНЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ОСЕРЕДКІВ ЗАХВОРЮВАНЬ, ЯКІ МАЮТЬ МІЖНАРОДНЕ ЗНАЧЕННЯ

Організація заходів із санітарної охорони території Харківської області є часткою загальнодержавних медико-санітарних заходів, порядок та об'єм яких визначені у законодавчих та нормативних документах, розроблених відповідно до Міжнародних медико-санітарних правил (ММСП, 2005). Метою санітарної охорони території, окрім недопущення занесення на територію області небезпечних інфекцій, є забезпечення своєчасного виявлення та локалізації осередків цих інфекцій.

Із кінця XX сторіччя у світі було виявлено понад 30 нових небезпечних інфекційних захворювань, для більшості з яких не існує специфічних засобів лікування та профілактики, відмічено високу летальність: висококонтagioзні вірусні геморагічні гарячки (Ласа, Ебола, хвороба Марбург), SARS, MERS-CoV, гарячка Західного Нілу тощо. Тоді ж значно зросли міжнародні транспортні потоки, що сприяло розповсюдженню вносу збудників за межі ендемічних зон.

Україна посилює політичний розвиток, культурні, торгівельні та туристичні зв'язки з багатьма країнами, а також із такими, де є ендемічні осередки інфекцій, на які розповсюджуються ММСП. Усе це підвищує ризики заносу та розповсюдження на території країни збудників особливо небезпечних хвороб.

Мета: Визначення ризику виникнення та розповсюдження на території області захворювань, на які поширені ММСП.

Матеріали і методи. Застосовані методи епідеміологічного та статистичного аналізу, використано дані епідеміологічного моніторингу за 1997-2017 роки захворюваності у Харківській області інфекціями, на які розповсюджуються ММСП, та проведено огляд повідомлень ДУ «Український науково-дослідний протичумний інститут ім. І. І. Мечникова МОЗ України».

Результати. Основне місце у заносі особливо небезпечних інфекцій на неендемічні території займають транспортні засоби міжнародних сполучень, насамперед авіаційний транспорт. Територія області має 270 прикордонних кілометрів із Російською Федерацією. На кордоні функціює 1 міжнародний, 4 міждержавних пункти попуску на автомобільних шляхах та 3 пункти на залізничному транспорті, також з міжнародного аеропорту «Харків» виконують рейси до багатьох країн Європи, Близького Сходу, Африки.

У міжнародному аеропорті щороку росте кількість міжнародних рейсів, на сьогодні прибуває понад 1500 рейсів, до 150 тисяч пасажирів та членів екіпажів. Через міжнародний автомобільний пункт пропуску «Готівка» за останні 4 роки пасажиропотік зменшився вдвічі: прибуває до 40000 автомобільних транспортних засобів та до 250 тисяч осіб. За період функціонування із 1995 року санітарно-контрольних пунктів хворі та підозрілі на захворювання інфекціями, що мають міжнародне значення, не виявлялись. Заходи проводили щодо випадків маніфестних форм кору (при наявності висипу) та вітряної віспи.

Реєстрація у 2002-2003 роках у 32 країнах понад 8000 випадків нового захворювання з високою контагіозністю та летальністю – SARS, потребувала вжити невідкладних заходів із санітарної охорони території країни. Організація роботи в області, насамперед була спрямована на недопущення завозу інфекції на територію та орієнтована на виявлення хворих на SARS у місцях пропуску через державний кордон. На жаль, вжиті заходи не дозволили своєчасно виявити жінку з підозрою на SARS: приватний підприємець прибула з Китаю літаком до м. Москва, потім через автомобільний пункт пропуску (з клінічними ознаками респіраторного захворювання) поїхала до одного з районних центрів області. За медичною допомогою хвора звернулась за місцем мешкання вже на наступну добу, було встановлено попередній діагноз «SARS», під час проведення заходів виявлено значне коло контактних осіб (потім діагноз у хворої не підтвердили).

Також виявлено під час звернення за медичною допомогою за місцем мешкання хвору на гарячку Західного Нілу (2010 рік), яка прибула із подорожі до Греції в інкубаційному періоді, та 3 хворих на гарячку денге (2015), які захворіли під час подорожі до Таїланду та під час перетину державного кордону у 2 осіб уже були клінічні прояви (з м. Москва всі вони їхали на одному приватному автотранспорті).

Хоч ці трансмісивні гарячки не ендемічні для нашої області, але існування збудника існує уможливорює формування місцевих осередків гарячки Західного Нілу.

У 2014 році упродовж спалаху хвороби, викликані вірусом Ебола (ХВВЕ), враховуючи тривалий інкубаційний період (21 доба) на здоров'я пунктах ВУЗів міста Харкова було організовано медичне спостереження за студентами, які прибули із країн, де реєструвались випадки ХВВЕ (Гвінея, Ліберія, С'єра-Леоне, Нігерія, Сенегал, Конго). Було складено списки студентів, що підлягають спостереженню (758 осіб у 10 ВУЗах), за можливості уточнено дату прибуття в Україну. На огляди було залучено 570 осіб з клінічними ознаками захворювання або контактних, хворих не виявлено. Під час спостереження було виявлено низку проблем, головною з яких було мандрювання країною іноземних студентів після прибуття в Україну: 188 студентів прибули до місця навчання після завершення терміну медичного спостереження (21 доба після виїзду з ендемічної країни), у межах інкубаційного періоду вони перебували в різних містах України та виникнення симптомів захворювання могло бути несвоєчасним. У 2018 році під час організації спостереження за студентами із країн, де триває спалах хвороби Ласа (Нігерія, Ліберія) та ХВВЕ (Конго) виникла та сама проблема – відсутність інформації щодо пересування студента після в'їзду до України.

Сьома пандемія холери, яка триває у світі вже понад 50 років, визначає актуальність та епідемічну значимість інфекції і на сьогодні. Холера є індикатором соціальної ситуації у суспільстві, тривалі епідемічні ускладнення настають не тільки після природних катаклізмів, а й на територіях, де є військові дії, дефіцит питної води, антисанітарні умови мешкання, недоступність медичної допомоги. Існує декілька особливостей цієї пандемії – зростання кількості завізних випадків в епідемічно благополучні країни (США, Канада, Японія, країни Євросоюзу) та циркуляція *V.cholerae* O1 в об'єктах навколишнього середовища на територіях, де немає захворюваності.

В Україні епідемічне розповсюдження інфекція отримала на територіях південних областей країни. Останній спалах відбувся в 2011 році у м. Маріуполь Донецької області, тоді діагноз підтвердили у 32 осіб. В Сумській області був зареєстрований завізний випадок, коли діагноз встановлено вже після прибуття хворої з-за кордону авіаційним транспортом до місця мешкання.

У Харківській області навчається понад 1000 студентів з ендемічних країн, функціонує близько 40 туристичних фірм, які організовують подорожі в ендемічні країни, такі як Індія. Також область межує з Донецькою областю, де у природних водоймищах циркулюють патогенні штами *V. cholerae*, а через тривалі військові дії було порушено всю інфраструктуру. За останні 6 років в області з об'єктів навколишнього середовища виділено 9 культур холерного вібріону O1. За результатами досліджень методом ПЛР референс-лабораторією ДУ «ЦГЗ МОЗ України» культури підтверджено як *V. cholerae* O1 авирулентні. Відсутність у виділених культур токсгену свідчить про епідемічну безпеку циркулюючих штамів, проте у разі попадання вірулентних штамів наявні всі умови для виникнення потенційно небезпечних осередків.

Під час спалаху серед людей на межі століть пташиного грипу, викликаного штамом вірусу H5N1, на території Харківської області епідемічних та епізоотичних ускладнень не зареєстровано. Враховуючи, що під час трансконтинентальних перельотів мігруючих птахів, територію нашої області відносять до «загрозливої зони» заносу вірусу, все ж існувала висока вірогідність виникнення пташиного грипу серед домашньої птиці та в господарствах, а далі – інфікування людей. Загроза епідускладнень потребувала коригування комплексних планів. Було відпрацьовано схеми сповіщення посадових осіб, взаємодії між службами та відомствами, проведено 2 обласних тренувальних заняття з локалізації осередку за участю представників різних служб. Під час відпрацювання організаційних заходів було виявлено низку недоліків та прорахувань у роботі, їх усунення сприяло покращенню підготовки заходів щодо недопущення епідускладнень під час проведення чемпіонату Європи з футболу у 2012 році.

Висновки: Функціонування у міжнародних пунктах пропуску санітарно-контрольних пунктів не забезпечує своєчасне виявлення осіб з підозрою на захворювання, що мають міжнародне значення.

Розповсюдження у світі особливо небезпечних інфекцій з тривалим інкубаційним періодом (контагіозні геморагічні гарячки – до 21 доби, MERS-CoV – до 14 діб) збільшує ризик прибуття до країни осіб в інкубаційному періоді, що потребує підвищення готовності загально-лікувальної мережі до виявлення таких хворих, формування настороги та громадської відповідальності у працівників сфери обслуговування, туристичних агентів, самих прибулих для забезпечення своєчасної ізоляції підозрілих на захворювання.

Потепління клімату сприяє розповсюдженню у північному напрямку переносників, що у процесі зростання міжнародних авіаційних транспортних потоків підвищує ризик виникнення й укорінення на території області ендемічних осередків деяких трансмісивних вірусних гарячок та холери.

Кунинець О. Ю. РЕОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ – ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАГИ!	35
Лебедь О. О., Мислінчук В. О., Лисиця А. В. ЗВ'ЯЗОК КОНЦЕНТРАЦІЇ РАДІОАКТИВНОГО ГАЗУ РАДОНУ В ЖИТЛОВИХ ПРИМІЩЕННЯХ З РИЗИКОМ ВИНИКНЕННЯ ОНКОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ	38
Малишевська О. С., Гаркавий С. І., Гречух Л. С. ЕКОЛОГО-ГІГІЄНИЧНА ОЦІНКА ЦЕМЕНТНИХ КОМПОЗИЦІЙ, НАПОВНЕНИХ ПЕРЕРОБЛЕНИМИ ПОЛІМЕРНИМИ ВІДХОДАМИ, ПОВЕРХНЯ ЯКИХ ОБРОБЛЕНА ПОВЕРХНЕВО-АКТИВНИМИ РЕЧОВИНАМИ	40
Мелешко І. Р. ПРОМОЦІЯ ЗДОРОВ'Я ТА ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ	42
Мокієнко А. В., Петренко Н. Ф. ЯКІСТЬ ПИТНОЇ ВОДИ ЯК СКЛАДОВА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	44
Похмурко І. В., Штепа О. П., Євсєєв С. І., Свиридов В. І., Чубукова С. А., Бельська Т. М., Шокол І. Д., Рублевська Н. І. ВМІСТ ХЛОРОФОРМУ У ПИТНІЙ ВОДОПРОВІДНІЙ ВОДІ М. ДНІПРО ТА ТЕНДЕНЦІЇ ДО ЗМІНИ ЙОГО КОНЦЕНТРАЦІЇ ПРИ ТРАНСПОРТУВАННІ СПОЖИВАЧАМ	46
Рєзніков А. П. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я І БІОБЕЗПЕКА	49
Рутар С. М., Шашков Ю. І. ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНО-ЦІННІСНОГО ВИМІРУ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	50
Семашко П. В., Думанський В. Ю., Яригін А. В., Стеблій Н. М. ВПЛИВ АВІАЦІЙНОГО ШУМУ МІЖНАРОДНОГО АЕРОПОРТУ «КИЇВ» НА АКУСТИЧНИЙ СТАН ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ	52
Скалецький Ю. М. ЩОДО СТАНУ БЕЗПЕКИ ПАЦІЄНТІВ У ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	55
Сухорукова Г. Б., Махота Л. С., Чумаченко Т. О. ОЦІНКА РИЗИКУ ВИНИКНЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ОСЕРЕДКІВ ЗАХВОРЮВАНЬ, ЯКІ МАЮТЬ МІЖНАРОДНЕ ЗНАЧЕННЯ	57
Федірко П. А., Бабенко Т. Ф., Дорічевська Р. Ю. НЕОБХІДНІСТЬ ОФТАЛЬМОЛОГІЧНОЇ ДИСПАНСЕРІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ РАДІАЦІЙНО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ	59
Хоменко І. М., Першегуба Я. В., Півень Н. В., Авраменко Л. М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НА ШЛЯХУ РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ	60
Хоронжевська І. С., Бевз Т. І., Мартинюк Г. А. МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ ЗА ЦИРКУЛЯЦІЄЮ ВІРУСУ ГЕПАТИТУ С СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	62
Хоронжевська І. С., Вакуліч О. М., Мороз В. О., Воробей О. В., Бялковський О. В., Сафонов Р. В. МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ ЗА ЦИРКУЛЯЦІЄЮ ВІРУСІВ ГРИПУ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	64
Хоронжевська І. С., Сергєєва Т. А., Мартинюк Г. А., Мороз В. О. ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ЗА ПОШИРЕНІСТЮ ГЕПАТИТУ С СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	66

Наукове видання

**Збірник матеріалів тез
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(з міжнародною участю)**

«ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

29 листопада 2018 р.

**Collection of abstracts
OF SCIENTIFIC CONFERENCE
(with international participation)**

«PUBLIC HEALTH: PROBLEMS AND DEVELOPMENT PRIORITIES»

November 29, 2018

Відповідальний за випуск *І. В. Гуцук*

Упорядник *А. Ю. Гільман*

Технічний редактор *Р. В. Свинарчук*

Комп'ютерна верстка *Н. О. Крушинської*

Художнє оформлення обкладинки *Р. В. Свинарчука*

Формат 60x84/8. Ум. друк. арк. 26,27. Обл.-вид. арк. 28,5. Наклад 100 пр. Зам. № 67–18.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура «TimesNewRoman»

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.

Виготовлено ФОП видавець Свинарчук Р. В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 27 від 29 липня 2004 року.
Тел. (+38096) 649 20 20, e-mail: 35800@ukr.net.